

Deres ref.:
Vår ref.: 2011/1190 TLJ000/473
Dato: 18.03.2011

Forum for urfolksspørsmål i bistanden inviterer til UiT-Verksted om Forumets framtid

Tid: **11. april 2011, kl 14.15-16.00.**

Sted: **Møterom Guovssu, Samisk senter, Teorifagbygget, Hus 2**

Forum for urfolksspørsmål i bistanden ble vedtatt opprettet i 1999 med hjemsted på Senter for samiske studier, UiT. NORAD har støttet tiltaket som skulle (jf. Retningslinjer 2004):

*... fungere som faglig møteplass for frivillig organisasjoner, urfolksmiljøer, forskningsmiljøer og de deler av den offentlige forvaltningen som er opptatt av den norske urfolksinnsatsen i Sør. ...
Forumet ledes av et råd, hvor forskningsmiljøer, de frivillige organisasjonene og samiske miljøer er representert.*

Forum for urfolksspørsmål i bistanden avslutter sin siste tre-årige prosjektperiode i 2011 og har nylig blitt evaluert og rapporten gir flere anbefalinger for en mulig ny prosjektperiode med oppstart i 2012. (se evalueringsrapporten på <http://uit.no/sesam/forum>). Vi inviterer nå alle interesserte og engasjerte ved UiT til diskusjon om hvordan UiT kan arbeide med tema *urfolksspørsmål i bistanden* i tiden framover.

Hvorfor et verksted?

Flere globale nyvinninger har satt agenda for urfolksspørsmål i tiden etter 1999:

- *FNs Special Rapporteur on the rights of indigenous peoples*, 2001 (rapporterer til UN Human Rights Council – OHCHR)
- *UN Permanent Forum on Indigenous Issues*, første møte 12-24.05.2002 (rådgiver for United Nations Economic and Social Council - ECOSOC)
- *Declaration on the Rights of Indigenous Peoples*, FNs generalforsamling 13.09.2007
- *Expert Mechanism on the Rights of Indigenous Peoples*, første session 01-03.10.2008 (under: Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights - OHCHR)

Da Forumet ble opprettet i 1999 var det et pionertiltak ved Universitetet i Tromsø for å styrke nord-sør urfolkssamarbeid med forskning og utdanning som inngangsbillett.

Senere er andre viktige aktører og innspill kommet til:

- *Galdu* – Kompetansesenter for urfolks rettigheter, etablert i Kautokeino 2002, er en viktig aktør med lignende målsetting og et rettighetsbasert fokus.
- Samiske organisasjoner har vært aktive i bistandsprosjekter.
- Idegruppen Nord-Sør har hatt sekretariat ved Universitetet i Tromsø har tatt opp viktige aspekter av nord-sør samarbeid, nå har de fått avslag på søknad om ny avtaleperiode.

I 2004 kom det retningslinjer fra UD: *Norsk innsats for å styrke arbeidet med urfolk i utviklingssamarbeidet: en rettighetsbasert tilnærming*. Retningslinjene er nå under revidering. Har Forumet en rolle her?

Når vi ser tilbake på tiåret må vi konstatere at et økt norsk fokus på *urfolks rettigheter* har blitt fulgt av et redusert fokus på *urfolk i bistanden*. Om en eksempelvis leter etter "urfolk" i UD's statsbudsjett for 2011 så er dette tematisert omtrent utelukkende innen Nordområdesatsingen i programområdet for Utenriksforvaltning (02), og ikke for Internasjonal bistand (03). Norsk bistand fordeles selvfølgelig fortsatt til støtte for urfolk, men relasjonene til bistandens mål og framdrift har blitt svakere. En har i tiåret også sett andre grunnleggende endringer i hvordan bistand håndteres politisk og administrativt, både globalt og i Norge.

I lys av denne utviklingen er det sentralt for Forumets arbeid å vurdere hvordan tema *urfolk i bistanden* kan utvikles som interessefelt for engasjement, solidaritet, forskning og utdanning – i et bistandspolitisk landskap som er under endring.

"Vi" som inviterer er de lokale (Tromsø baserte) medlemmer og varamedlemmer av Forumrådet: Sidsel Saugestad (leder), Håkon Fottland (ansvarlig for Forumkonferansen 2011), Bjørg Evjen, Georges Midré, Geir Tommy Pedersen, Tone Bleie, Ingrid Hovda Lien, Svein Jentoft og Terje Lilleeng som er sekretær.

Programmet vil bestå av tre- fire korte innledninger fra et panel.

Panelet vil berøre den bistandspolitiske situasjon, konklusjoner og anbefalinger fra evalueringen, Forumets arbeid på kort sikt (ut 2011) og på lang sikt (hva skal være grunnlag for en videreføring?). Evalueringen kan lastes ned fra Forumets hjemmesider: <http://uit.no/sesam/forum>

Deretter åpen diskusjon.

Gitt at målsettingen er påvirke norsk bistand til å gi mer og bedre støtte til urfolk, hva kan Universitet i Tromsø bidra med:

- I hvilken grad er *urfolk i bistanden* et tema i forskning og utdanning ved UiT?
- Har UiT forskning/utdanning på samiske tema med relevans for *urfolk i bistanden*? (komparative studier)
- Er *urfolk i bistanden* et felt for UiTs solidaritetsvisjon?

Mer informasjon om Forum for urfolksspørsmål i bistanden: <http://uit.no/sesam/forum>. Du kan også lese et notat som diskuterer mulige (nye) roller for Forumet (Vedlegg til denne invitasjonen). Du kan kontakte Sidsel Saugestad (sidsel.saugestad@uit.no) Håkon Fottland (Haakon.fottland@uit.no) eller Terje Lilleeng (terje.lilleeng@uit.no) for mer opplysninger. Vi ønsker alle velkommen til verksted.

Vennlig hilsen

Sidsel Saugestad
Leder av Fagrådet til Forum for
urfolksspørsmål i bistanden

Håkon Fottland
Forum for urfolksspørsmål i
bistanden

Vedlegg 1.

Notatet er skrevet av Øyvind Eggen og skal danne grunnlag for et høringsmøte ved Universitetet i Tromsø og eventuelt en kort questback basert sondering blant forumets medlemmer/maillingliste

Forum for urfolksspørsmål i bistand kan innta forskjellige roller/funksjoner. Møtet 8. februar identifiserte noen:

Forum kan være

Kunnskapsprodusent, ved å gjennomføre studier, f eks av hvordan urfolkshensyn og rettigheter ivaretas og prioriteres i ulike sider ved norsk utviklingspolitikk

Kunnskapsbase, ved å samle, systematisere og gjøre tilgjengelig kunnskap om urfolk i bistand. Det kan være kunnskap om konvensjoner, aktuelle prosesser, ulike institusjoners posisjon og rolle, eller mer praktiske eksempler på “best practice” til etterfølgelse

Kunnskapsleverandør, ved aktiv formidling av informasjon. Her ligger ambisjoner en mer aktiv rolle enn hva som har vært drevet hittil, ettersom målet er å nå fram til folk (f eks i forvaltningen) som i utgangspunktet ikke viser spesielt mye interesse og som derfor ikke oppsøker informasjon på eget initiativ

Verksted, som tilrettelegger for arbeid med å finne praktiske løsninger for hvordan man i best mulig grad kan ivareta urfolkshensyn og rettigheter i ulike former for bistand. Dette vil evt skje i nært samarbeid med institusjoner som jobber med praktisk bistand.

Politisk premissleverandør, som i større grad forsøker å endre politiske prioriteringer og innretninger i forhold til urfolk i bistand. Dette betyr ikke nødvendigvis å være aktiv talsperson eller “advokat” for urfolk, f eks i offentligheten – slike roller kan vurderes, men i mange tilfeller vil andre organisasjoner være mer naturlig til slike formål. Naturlige funksjoner for forumet kan være å tilrettelegge for dialog f eks mellom urfolksrepresentanter og relevante beslutningstakere, ved å gi innspill (“policy briefs”) til politiske prosesser, og ved å tilby foredrag og innspill til forvaltningen, partier etc.

Valget mellom ulike roller må også ta i betraktning hvilke utfordringer forumet skal respondere på. Ulike utfordringer kan skisseres slik (formulert som påstander, som respondenter kan inviteres til å ta stilling til)

- Det gis for lite spesifikk urfolksbistand, dvs bistand til urfolk som er innrettet mot utfordringer som relaterer til deres status som urfolk
- Det tas for lite hensyn til urfolk, urfolks særegne interesser, og urfolksrettigheter i øvrig bistand
 - Dette gjelder all bistand

- Det gjelder spesielle bistandskanaler, f eks multilateral, bilateral, prosjekt/program/budsjettstøtte
- Det er avhengig av bistandens tematikk/mål, f eks styresett, rettigheter, helse, utdanning, miljø, etc
- Bistand som gis er for dårlig
 - Det skyldes at den generelle innretning av de aktuelle bistandstiltak har ødeleggende konsekvenser for urfolk
 - I seg selv er tiltakene bra, men blir gjennomført på dårlige måter. De har forbedringspotensialer

Problemene som er beskrevet ovenfor, kan tilskrives ulike årsaker hos viktige premissgivere/implementerende organisasjoner.

- Mangel på prioritering av urfolksproblematikk
- Mangel på generell forståelse og kompetanse
- Mangel på mer spesifikke kunnskapsområder
- Tilstrekkelig generell forståelse, men mangel på kompetanse om mer praktiske sider – hvordan ivareta urfolkshensyn i praksis
- Uheldige holdninger
- For lav politisk (og derav budsjettmessig) prioritering
- For svak politisk og forvaltningsmessig styring, f eks innhold og status for handlingsplaner, retningslinjer etc.